

ప్రతిపాదనా సమయమునందు

TPLA 124 B 125

శ్రీ రస్తు.

గజేంద్రమోక్షము.

(హరికథ)

బ్రహ్మకీర్తికె.

నారాయణదాసవిరచితము.

ప్రకటితము.

ఆనందాబుక్కు డిపో,

బెజవాడ.

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము

తేల ప్రాలు.

మొదటి కూర్పు 1000 ప్రతులు.

శ్రీ నీతారామాంజనేయ ముద్రాక్షరశాల యందు,

ముద్రింపబడియె.

రాజమండ్రి.

1928

కాపీరైటు

రిజిష్టరు.

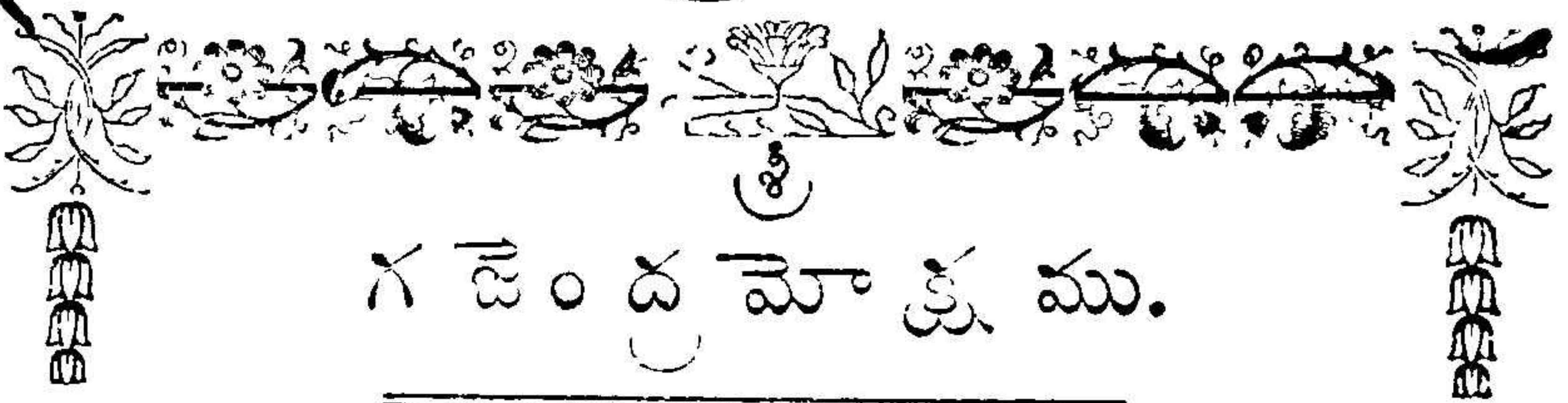
వెల రు 0—10—0

ప్రకటన.

మానద్ద అన్ని రకముల సంస్కృతాంధ్ర జ్యోతిష, వైద్య, వేదాంత గ్రంథములు, నాటకములు, నవలలు, కథలు, వారికథలు, హాస్యపు పుస్తకములు, శతకములు, చరిత్రలు, కీర్తనలు, పాటలు, తత్వములు, తరంగములు, దండకములు, ప్రతీకథలు, వ్రతకల్పములు, సన్యకావ్యములు, (ప్రబంధములు) సహస్రనామములు, వైశ్యులకు ముఖ్యముగా వుండదగిన 102 గోత్రముల వివరములు, దండకము చరిత్ర గల కన్యకామ్మవారి పాటలు, యింకా అనేకరకముల యితర గ్రంథములు, స్త్రీలకు, పురుషులకు, శాలి, శాలికలకు సహితము ఉపయోగకరములైన పుస్తకములు అమ్మబడును. ఇవి గాని యన నేటి మీ కేపుస్తకము గావలసినను మానద్ద సరసమైన ధరలకు దొరకును.

గుండు ఒగన్నాధం అందు సన్.

బుక్కు సెల్లర్సు, రాజమహేంద్రవరం.

గ డేం ద్ర మోక్ష ము.

గీ. కీడిచెలికాడ ! చాసదితొడునీడ!

కల్మిచెలిరేడ ! దీనులగాచుపోడ!

గొల్లకుట్టడ ! గొల్లలకోడెగాడ!

నన్నుబోవుము నీవాడ నల్లవాడ!

గీ. అఖిల బాముల కాధారమైనవాడ!

యొకడవై పెక్కురూపము లొప్పువాడ!

దొరికి దొరకకదొరనయి దిరుగువాడ!

నేనునీవాడ సతము నీలోనివాడ!

భూరూచి—ఆదితాళము.

భావించెననిచు - సుధీవరా - శుభాకరా - సుఖంకరా - నిఖిల జగతి

విహిత॥బా॥

దేవదేవహర - త్రిజగదాధారా - భావాతీతజన-చాలితపావన - శ్రీవిల

నితకాలదేది - స్థిరచరజీవప్రధాన - కేవల నిత్యస్వరూప -

కీర్తనీయనిర్గుణ॥

నీవెఘ్నాప్రకృతియు - నీవేఘ్నాజగములు - నీవుకానిదేది లేదు - నిక్క

మిదియేదేవ - నీవన్నిటి నృజయించెద - వీవన్నిటి బోషించెద

వీవన్నిటి గలహించెద - వీవెతుది నలకెదవా - నీవె నీకా

ధారము నీకునీవె నిత్యంబును - నీవునేననెను భేదము - నిర్మ

లాత్మ వీమమును॥

శ్రీ
మహా
భక్త
గోవింద
మహా
ప్రభు

శంకరా భరణం—రూపకము.

శ్రీమహేశ్వరసుత నీకు - నేనజేసెదరా || వేమరు నీ నామములను
వినుతిజేసెదరా - నామవిగల కోరికలును - ప్రేమను దయ
సేయ ముచుచు||

వేదవేద్యనిన్ను నేను - వేడుకొందురా - మోడంబున గావు మనుచు
మొక్కు చుందురా - సాదరమతి విఘ్నములను - భేదించి
కటాక్షించుము||

గీ. కోరికల కడ్డువచ్చెడి గొప్పతనము

గోరియున్నావు కాన నిర్మోల్య వలియు

నడ్డు గలిగిన నాడెక్కు డగుటచేత

వేడుకొన కెట్టులుండురా విఘ్ననాథ!

రూపకము—యమకుల కాభోద

తల్లినలురాణి నన్ను - దయజూడవే ముల్లోకంబులకు వా --జ్ఞాము
మైతివె - కృపశాలి వైతివె నాయమ్మ - శ్రీకల్పకమ్మ||
అమ్మానానాలుక పనిశంబు నిర్వపే - కమ్మవాక్యమృత మిచ్చిదయ
నుబోవవె - నినునమ్మితిగదే - మోకొమ్మా - గావుమమ్మా||
నాకునత్తిమూగితే కుండ జేసిన - యమ్మనీకృపార సముజల్లి - నాదు
వాక్కు స్పష్టముకగదేట గాదీయ - గానొనర్చి నన్ను బోవ
రాదె||

గ ద్య.

అఖిలజగన్నిర్మాణ రక్షణని బర్హణ నిర్గుణ శ్రీలక్ష్మీసారాయణ దివ్య
చరణకమల సేవామరందతుది తేందిందిరాయ మాణమానసో
లాసులై - సర్వభూతాను రక్షణై సాధు పోషకులై న భక్తులు|

నిరంతరనిరవధిక మృదుమధురస శరీత సంగీతనిగమ నిరతశయపరిః
య తరంగిత యశల కళారంజకులై యు భయలోక సామా
జ్యనై భవులై స్వేచ్ఛోద్భవులై న కవులు॥

సాంఖ్యమనస్క న్యాయవై శేషికమీమాంస శ్రుతిస్మృతి పురాణా
ధ్యుల విద్యానుభూతులై, రాజగోష్ఠీవతుసులై న పండితు
లు, వెండియు చిన్నపెద్దలు గల సభ నేత్ర పర్వంబు గదా॥

శా. ఓహో ! యెంతటిభాగ్యమబ్బి విజయోద్యోగస్థుల మీరలు
త్సాహం బొప్పగనున్న మిమ్ములను శాస్త్రాక్షంబు రంజింప నా
యాహా! కొద్దికాని బాలకుని యధోక్షవిలాసంబుగా
నూహింపంగలవారు పెద్దలని నేనుత్సాహి నై చెప్పెదన్.

కేదార — రూపకము.

నకలాంతర్యామియై - జనడె వాడెవడో - సకలమునకు నాక్షియై
జరుగువాడెవడో - యీ ॥స॥

నకలమునకు హర్తయై - సకలమునకు గర్తయై - సకలమునకు భర్తయై
సకలము దానై యొప్పు - సకలంకప్రభుం డెవడో - యదినా
పురుషుండెవడో - ప్రకృతిని పరుండెవడో - ప్రధానుడెవ
డో యెఱుగును॥

తోచి తోచనట్లులదో - బూచిబెట్టు నెవడో - వాచామగో
చరుండై వధిల్లు నెవడో - సీచాదికములు లేని - నిగ్గుఁబండె
వడో - వేచర్యల సలుపుచుండు - వేసకాడెవడో - దేవత
భువనేచరులకు ప్రభుడెవడో - యేచదువులకందని మ-హేశ్వ
రుడెవడో యెఱుగును॥

గీ. పిడుగువలనను సర్పంబువలన మారి
వలన భయదరోగ బాధవలన

గళేంద్రీమాక్షుఁడు.

సలవిగాకను తక్కు నాకిస్మికిముల

నలన నెపుడు మనలగాచువా డెవండో.

గీ. అనుభూష్టానంద్య సందున్న తేజము

తనదుపనికి స్థుదగులువస్తు

వుల రహింపజేయు పోల్కిస్థానంపు

తిమిరమడచు నాత్మ కమరుశక్తి.

గీ. ఒకటియున్నగల్గియుండ నెంతయుదన

విలువనపుడు చూడ విస్తరించు

కిరణి నెవ్వడి జగంబున న్నెగొంది

దీనివిడచి తుదని దానె మిగులు.

ద్వీపద — తోడి.

పతి యన్యదేశంబు — బట్టినయపుడు

నతి, పతిచిత్రంబు — సరగున దెచ్చి,

కనుగొని మంతయు — గన్నీరునించు

గొనియాడు భక్తిని — గొనుమని వేడు

నతిభక్తి తో గొల్చు — నాథాయనుచుబిల్చు

బ్రతిమాలి యేప్పుడు — పైబడియెంతో

తన గతికింబొక్కు — ధైర్యంబు జక్కు

తనదుసొమ్ములు దాన — ధర్మంబునీయు

పెరిమికి శుభమును — వినిపించువారి

గని ప్రేమజూపి త — త్కథ నాలకించు

నలువలె మనము ని — త్యంబు సర్వేశు

పటమును బూజించి — బ్రతుకుటమంచి

వినుమయ్యభూమిశాసనము
మంజరి

వినుమ పగ్గిత్తుడానక్కిని శుక-మునిని గని యిటులనియెన్
అనఘా శ్రీహరి గజపతిబ్రోచె న-టంచు నాడివితని తెలియన్
నీరాటమునకు కరినాధునకు-బోరాటంబెటు గలిగె
ఘోరాటనిలో ననాటమునకు-నా రాటంబెటు దొలగె
పురుషోత్తముచే గలిగినట్టి యా-పుణ్యకథామూలంబున్
పురహరసన్నిభ పొందగజెప్పుమ-బోదోలుదు భవభాధన్ ||

గీ. అని పగ్గిత్తుడానాథ నాలకింప

గోర్కెమీదంగ వేడ్కకన్గొనల నుయ

చూచి సద్భక్తి విరివిగ గాచి పండ

శుకమనః ప్రీతిసేయ బలికెంతండు.

తొడి — త్రిపుట.

వినుమయ్యభూమిశాసనము - వేదండనాథ రక్షణమ్ము||

సనాతనమున - నావనాధ - ని నుండెవరి - ఘన త్రిశిఖరినా
బరగి - ఘనాయతియు - ను నున్నతీయు నలగుచుండు నది
మరిన్ - కనకగిరిన్ - గనదుసరిన్ - గనన్ - జనన్ - మ
నన్ - గనంగవలె - మనంగవలె - జంగవలె||

ధరలోనద్దాని నెన్న - దరమా తారాజమన్న - కరుల బృందము
ల - హరుల చందముల - గిరుల యందముల - జొంచు మృ
గముల - హరించు ఖగముల - ధరించు నగముల - దరుల్
దరుల్ దరుల్ గ - నరివిదిమనువు - లరయుచు దిరువు - లరి
హిని గరువు - లెరుగని సక - లరవమధుక - రరుచిరనిక
రరుచిరియు - ధరసదియు - మరెవెలయు||

చాలా యాపొందురాజ - బాల సురసారంబుల - వ్రాలుచు బం
గుల - కాలము నల్పుచు - లీలను బల్కెడు - మేలు చి

౧
గ జేంద్ర సూక్తము.

లక్ష్మీ - సోలికూడు కేకి గుంపుల - హరిమోయితేటియిం
పుల - జోలబాడు గాలిపెంపుల - దాళలేక మారుపంపుల -
జేచరివిధు - నములు రతిని - గరుగుమరు ||

ఆ. వె. వెన్నుదన్నుచున్న భీకరాకార చీ -
కటులకెదిరి విల్చు కడిమితేక
సశ్చిన్మాన్ధిగోస వడిగుంకె సూర్యుడు
కాలమొక్క సమము గడపగలమె.

భై రవి — మంజర్తి.

ఈగిరి గృహలంఘికులు వెరపునను-దాగి సంధ్యభారినను
— వేగము గృహలను నెడలెననగ జల-రేగి నిగిధరంబులను
ఉక్కుమీరిమరి లెక్క కెక్కునయి-పిక్కటిలుచు నేచుగులు
మిక్కుటముగ భయదాటవియంగున-గక్కున జనితెమ్మెరలు ||
విసరమోదమొదవగసి మనంగినలు-దెసందున జరియంపన్
పసమీరంగను బయలువారె సంత-నము లెదల జవ్రరింపక ||

ఆ. గీ. పొద్దు పండుకూకు పోలికరాతెగెం
జాయ, చివురులెత్తె గోయిలలన
జెలగిమీరె జీకటులు, బుట్టెరిక్కులు
పై ని జందమామ సంక్షదోచె.

స సంత — రూపకము.

కొండవెడలె రావె - దండయూధములు రాజ ||

నింజారిన కోరికల ను - ద్దండ తుండముల నూపుచు ||

కొండవంటి మృగములను - దండిపుచు గోన్నిటిమరి ఖండింపుచు
జెండులక్రియ - తుండములను జైకివె చి ||

గిరుకుగిరుల సూచిమేచు లొరయ రాయుచు

బొరియలలో నున్నకిరుల మిరుము జేయుచు

దరిమితఃమి గవయములను - బరచియు దెలసరవములు - మొరయ

గురియు మొగిలిగముల - కరణి మదముగొలుక భువిని॥

చిగురు గాకులను నమలి - చెలుప్రమీదుచు - దొగరుచూచి యూసు

లకును - జగడమానుచు - సొగసుగ నొండిరినిదల - మిగిలి

పరుగులిడుచు వెనుదిరిగి తన ప్రియులను దుచు మిగుల

నలసి గనిపిస్తానని॥

భై రవి — మంగరి.

ఈగతి నరణ్య - మినినవిధమున - నాగంటలు చునుండక

కేరిమున తన - విధి నశంబునను - నాగన్వాయమొకండక

దోవమరచి నిడ - దుర్గతిసూచక - మానవముచు దాగనియెన్

కావలియై మొక - కరేణుగొటి - నేవించుచు వెనుజనియెన్॥

పరిణయోత్సవము - బ్రబలమావిధం - దిరులసడకూర్చియెన్

తరుణులు దానును - ధరశి వేదికై - తనరగయటవిని యంతో॥

గుఱ్ఱమావుల చిగుల్లొప్పియ - వృజ్జు మోసంబొనన

నొజ్జగాగదా నొయ్యిసగోయిల - మొగి మంగ్రంబులు జనునక॥

మా లతిసుమములు - మంజులగతి దల - బ్రామిగా గురియగానుక

బాలపిఠంబులు ప్రమోదమున ని-చావ్విచాటలం బొడన్॥

కన్నెలగరిముల ననురాగ మంగల సూత్రంబును గట్టక

దిన్నగదాభోజనము నని - వ్యవనికరములకు బెట్టక॥

వెడలి మోదమోదప - నెడదల బడతులు - నిడెము లిచ్చెడి తీరుక

దడబడి కమవడి దలిగుఱ్ఱంబముల - నను గట్టవయోగము॥

గీ. పెండ్లి నడకల నడుచుచు బ్రయలతోడ

చగురుజొంపములను విందుజేసికొనుచు

జెలగి బృందావనంబున నలగు గృష్ణ

కరణి దానాదు నానాదు కరులరేడు.

చ. చని యటుగాంచెనుల్లసిత చారుషయోగహ సన్నరంగభా

దన మదమస్త బంభరపితానరవ ప్రతిమాన గానమా

వనియము తోరుభంగగటు నాదమృదంగరవానుకూల చ

క్ర నిహరావతాళర నరమృదేశాల నదీప్రధానమునక.

వ. వెండియు నందు జటుల వాత ధూత శైలావాల జలదభీతమరాళ

క్షిప్తపక్షింబులు సితకటచ్చాదితోరు తాళ మృతంబులై చెలంగ,

సితర క్తనీలోత్పలంబు లతివిచిత్ర దీపికల వితానవెలుంగ, బద్మాం

కురంబులం జెరుచువులనృంచి నమలు రాజ చక్రంబులు తాంబూ

లచర్వాణానందకందులై న రాజచక్రంబులుగ రాణమింప, నర

విందమరందసందోహాస్వాందన తుందలేందింది స్వనంబు వీణాగా

నంబయి విరాజల్ల, హరినీలమంటపంబుపై బ్రకాశించు దివ్యగా

నసభగానద్దాని భ్రమసి దగ్గర విమానంబులు డిగ్గినురికి వడివడిగ

నందుజొచ్చి, యరరే మోసపోయితి మని తడిసిన వస్త్రంబులు

పిండుకొనుచు మరల విమానంబులకేగు కిన్నరాది యచ్చరల

కలనిస్వనములను, కలధ్వను లాకనంబున కెగసి యల్లాడుచు ఖాతీ

నంబుల మెడిసిపట్టితిను నీటిపెట్టులును బెట్టుటకై మట్టుమీరి నెట్ట

న జగడంబుల నెట్టుకొనుచిట్టి బాతుల నివహంబులను, నివహం

బులపై కిదేలి మిట్టిపడు మిట్టలంబట్టి మ్రింగుచు దోబూచిజూపు

చు మునిగిలేలు గారడవంబులను గలిగి, భాగవతా మ్నాయం

బుల తెరంగున చాండవబృందావన మహిమాభి రామంబై హరి
భంగిని భారంభాయుతంబై రాముగగిమ దాల భూజాంకితంబై
సుకవిపల్కుల తెరంగు క్షరసాయనంబై చిత్రీణీస్త్రీ విధంబున
జంచలరసయుతంబై యోగి మానసంబు పోలికగ భీరంబయ్యును
బ్రసన్నంబై, రాజముఖంబువలె రామణీయకంబై యుచు భయంకర
మై నలుచదురంబై, మిగుల విస్త్రీణంబై వెలయు నాజల జాకరంబు
గాంచి.

కంఠార్థము.

విపినంబులలోనప్పుడు - విపుల పిపాసాగ్ని చేతవేదనపడుచు
లపవనముల వాడుదరగ - నపరిమితము నీటిగాలికం
తానందము నొందెరా — నృపోత్తమావను - ము పంకజా
కర - ముపై ని గనిదా - మసారముగ.

ఉ. పుల్లసరోజతావులను బొందుగ మేయుటచేత నల్లనన్
చల్లనినీటిగాలి వెదజల్లగడప్పి సగంబుతీరి తా
నుల్లమునందు సంతసిలి యూధవిభుండుచు ప్రేమలీలతో
వల్లభలెల్ల చుట్టుగొలువంగ హృదంబుచు డాసి గొబ్బునన్.

భైరవి — చతురస్రగతి.

సరోవరము జొచ్చెమద - కరిరాజువచ్చి

గరాగరిగతన - కరేణువులు న - త్వరంబుగా నీ రు నెంత
యుగబీల్చిరక్త నొసగిన - బిరాస బెనుదగ - జరించిమువమున॥

ద్విరదరాజు నిజ - కరమున నీరము - దరుచుగబీల్చి దయి - తల
యగ - దరుణులు నీటిని - దనివితీరగ గొని - సరసున ముద
మున - ధరారములు జొక - మ రామలను గూడి రాజతం
బుగ - సరః కేళి గొను తెరంగచ్చునడ॥

12 / *అంబు*
 నీ. తొండంబులై కెంతోయంబునోము

చక్కగా దానాడు నొక్కమారు

నీరు కలగజేసి నీరదముల నొసి

యొక్కలకుంజేర్చు నొక్కమారు

అనకె దురుంగా కునికి నుచ్చొంగుదు

నొక్క స్థికంఠును యొక్కమారు

పడతుల దనవీపు పయినోడుకొని పెద్ద

యోడభంగిని దేలు నొక్కమారు

గీ. యొడిసి జలచరముల బట్టునొక్కమారు

పిక్కటిల్లుచు నొలువుండు నొక్కమారు

మువిదలంజేరు రితిసల్పు నొక్కమారు

రంగు పొంగ మదపుటేరుగు గున్న

నీ. భూరిభూత్కార సంభూత గంభీర గుర

భధ్వానమున గిరి పుష్పలవర

దారు కాబీల సంతాడన్ధాత్తతో

యకణంబు నాకాశమంటు కొనగ

అతులహింతాలత్వగంచిత నేహసం

గతి జలచర శోణితంబు వాద

ఖరముఖనఖర ప్రకరకంప సంబున

జలజాకరింబు పంకిలముగాగ

గీ. పొంచి కంపించి కుప్పించి పొంకరించి

యొక్క మకరీంద్రు డిభమును నొడిసి తట్టె

మదగజంబున కెదలోనని దురుబట్ట

శౌర్యధైర్యాదులెల్లను సన్నగిల్లె

గీ. బలము గలవాని జాడ్యము బట్టిపట్టు
జారిణీకాంత గుణగణ్యు జేరినట్లు
భక్తవద్యుని నిర్దుర బడినట్లు
కరిపిభుని మకరిపొంకముగ బట్టె.

శ్లోకరాధరణము — అది.

దురమొనరించె నాగేం - మ్రుదు కనుబలమున - ధృతమతియై మక
రిహో॥

దరాధరచూవలె - శరీరము వెలచు - గరాగరిగజు - చరేందుగ్రి -
కాయము - గరంబున బెంచి - బిరాగ విసరగ - గరేణువుల
య్యచే భవి భ - బరే యుగ ॥

పదపడి రాహువు - భానుని బట్టిన - పడిదిని ముందుపాదముల్ -
మదయుతమై యా - మకరియు బట్టిన - మదకరితన పాద
ముల్ - మేదురుగు దీయును - గదసిగ బాలున - హృగయ
ము భేదిల - రదముల వేయగ - నదలక నాశ్చర - మదరుచు
దొండము - గదిసిగోర - బెదిమడకర బెదిమడకర॥

కుటిలదంష్ట్రల బెచు - కుంతములవలెను - గుచ్చిపీటల దామను -
బటునఖముఖముల - బరువగు నెమ్ముల - నరకు మృచు
జిహ్వము - నిటునటునిరుగుచు - నటునటునిరుచు - బరువ
మిరుపములు కటుపొడియై వెడ - కటునిరులవలె స్ఫుట
తరతనువుల - బెటలిగుధిక - మటులజగుల పటలివెడల॥

తరుగిణి — భైరవి.

కరియుచుమకరియు - గరునముబెరయుచు - జరిగిరధికఘోరాజ్ఞ
సరిబలము రా - తిరి సగలసకసు గరికరి నిరువురు నోడక
వేనువత్సరము - లాయెడనోడక - విగతాశననిద్రలతో బాచు

కీన్కల - డాయుచు మీరుచు - బరగజయమునకు ద్వారగా॥
 చెలగి జీవనము - జీవనముగను మొసలికంత బలముపొచ్చెన్ అల
 సియుద్ధమున - రాచనకరిమి - క్కిలి శ్రమనెంతయు నొచ్చెన్
 కరిమకరిదిగుచు - దరికి మకరియును - గరిని దిగుచు లోపలి
 కిన్ - గిరిగిరి దిగుగుచు బిరిబిరనెడయుచు - నరిమురిగలయుచు
 నలుకన్॥

లయ గ్రాహి.

విలయసమాయాంతకుని - సమప్తన గజాక్షముల నెలయు చటుక్కుగి
 కణములు చెదర హాలం.

బులవలె రహించుచుఖముల మకరికరి విభునలుగుచు జీర సతడలరు
 ను నుకెంజా

యలమల వలెన్వేసి నిలచి యముపోల్కిని మొసలిని గరదండమున
 దలపగులనేయన్

బలురుధిరధారలయి యలరుచు మితంబయిన సలితవుకింశుకము
 వలెను వడివోచెన్॥

క. ఈతెరగున కరినాథుం

జే త్రోవయు గానలేక నెంతయు మదిలో

భీతి గలిగి విడిపించుకొన

నాతురుడై దిశలు నాల్గు నరయుచునుండన్.

సీ. కనులశ్రుజలము పెన్ కాలువలై పార

గడగడ కాయంబు వడకుచుండ

మాపతిరక్షించు మానాధయని దైన

మునకు మ్రొక్కెనురీతి ముగ్ధితిల్లి

పోనుగాళ్ళాడవు ప్రాణేశయచుమాడ్కి

వలుడకాయము లొడ్డు పయినివైచి
మిన్ను నీటలువార వెక్కి- వెక్కిచ్చుచు

పొరలుచు బొరలుచు మెలపునప్పి

గీ. జలధిజౌరబోయి చొరలేని వలననేయు

పాయ మెరుగకయును నెడబాయలేక

నీరద్రావక గునుకక నెరిగజేంద్ర

కాంతలెంతయు నుఖిత కాంతవైరి.

గీ. అనుచు శుకియుని జెప్పంగ నాలకించి

తత్తరముతోడ నాపరీక్షిస్తుకనుల

నున్నరీయంబు చేతను కొమ్మకొనుచు

నవల నేమయ్యెనన, ఋషియనియెనిట్లు.

ద్వీపగ — ముఖారి.

జలనిధిలోవేయి — సంవత్సరములు

గురుతుగామకరితో — నెరపెను పోరు

అంతకంతకు సకరి — మధిక శౌర్యమున

బంతగించుయు బట్టి — బాధలువెట్టి

బహుళ పక్షపు శశి — పగిది గచ్చట్టి

యసమద్ధమగు తర - నలరు మానవుని

నీడపోలిక డిండి — నీటుచు దప్పి

వాడి నెల్లగదోచె — వనచరమపుడు

కాలకింకరు చేతి — కష్టాత్ము పోది

జాలరి నలను మ — తస్యంబు పోలికను

జెలగి సంసారపు — జిక్కున బడుచు

పొలుపు మాలిన జ్ఞాని — పోలికమరియు
 సప్పుల చాలగు — నలతి చందమున
 ఆపనలో ముని — హస్తీంద్రుడవుడు
 బొట బొట గన్నీరు — బొడుమ జించింతె!

దేశితోడి — మిశ్రకూపు.

ఎటువలె నిపుడిక నోర్చెదనో - కుటిలనలున నా - కొరకె సృష్టించే
 నాదీని ||

పోనియ్యదు - పోరయిన మానను - కాని భూతము - గానను
 బట్టె ||

జనకుత్సంబు లే - దు విచారింపగా - నెనర్థమొప్పు - రెవ్వరి
 గొల్చెద ||

ఇలబదితోటి - యిభములనేలుచు - నలరుచునుండ కిందులకేల
 వచ్చితివి ||

ఉ. అక్కట కొట్లయ్యెనుల కులాధిపుడన్ నిరతంబు స్వేచ్ఛతో
 దిక్కుల సంచరింతు నతితెంపున సింహమునేని జూచి పి
 గుక్కునమారు కొందును జయొన్నతితో నటువంటి నేనిటుల్
 మృక్కడి నీతిపుర్వీకు జనుండయి తోచె నికేమిసేయుమక.

సీ. ఆజ్ఞానుబద్ధులై యనవరతము గొల్చు

యువిదలు నింకెట్లు లుండువారొ

కొరి చెల్మియొకర్చు కొన్ని వ్యాఘ్రాదులు

యేలికకై యెంత జాలిపడునొ

దేవేంద్ర విభవమంది త్రికూటంబిక

నెవ్వడు పాలింప చేరగలడొ

నన్ను బాయక కన్ను సన్నలందనరెడి

భటవర్ష మెవ్వరి బారిబడునొ

17

హరి కథ - రీతిని

గీ. అయ్యో ! నదియొడ్డునంకే యడలునున్న
వారు ముగ్ధులు నామొద్దు భార్యలాక
లియును నిద్దురలేకనాపయినె చూడ్కి-
పెట్టుకొన్నాను నాగతి మొట్టులింగ.

ముఖారి — అది.

ప్రార్థము ననుభవింపక - బ్రహ్మకయిన వరిమా
గారింపదా యమరానులనేని - గరిమాతుడి నాకావస
దండధరుచే నూండవృక్షు - నుండెడివి నోర్త - నండలూరేదా
మ. ధరణీభాగమజెల్ల నేలినను విద్యానాగరుంజె
త్వర మాభ్యుదయనె నెట్టిడయింకా ప్రార్థమున మోచరా
యెరుగక నచ్చెను నాక నిష్ఠయును నిద్రీయున్ను భరింప
గురుశాపంబున నేర్పనెత్తినని యానందమున గూర్చుండును .

నాదరామకీయ — అది.

నైవలమె జయము యోచింపగాను మన - యేవిధబలము -
న్నగను నున్న ॥
జలచరమెంతదాని - బలమన నెంత - అలిపితి బోరువేయి - అని
రవులు ॥
ఇలా బదికొట్టి - యిభములకు లేమనై - జలచరముకనే - అని
దుదిక ॥

కండా ర్థము .

చేయగలయంతి శక్తిని - నీయొకకేసితిని చేవలేక నెం
బాయక గొల్చెద శ్రీనారాయణమూర్తి జగద-గా శంక

భూచరదుష్టాంత స్ఫూర్తి - సంతతసుజనప్ర - స్థవనీయ
 త్తి శాంతిదయారస మూర్తి సాదులో కాంతవర్తి,
 మ॥ స్మరియింతు జగదుద్భవస్థితి వినాశప్రక్రియా ప్రాభవ
 స్ఫుర దబ్జాసన ఫాలలోచన మహామూర్తి త్రయాగణ్య శు
 ధరజస్తామన సత్యహాషిత గుణాధ్యక్షత్వ చిచ్ఛక్తి కీ
 శ్వరః వానిని నిర్వికల్పని కయాశాలి భవచ్ఛేదకుః.

బలిహంస — మిశ్రచాపు

స్మరియింతు నెడ - పర స్వరసి శక్తిరు నిత్యని యీ-శ్వరు లోక
 మయ - నిరవద్యునిరంతరు సత్యకరు - పరమేశుని రక్ష
 ను ప్రేమకరు॥

జగదుద్భవ నాశన వలన కర - నిగద్యుని రంభను నిత్యబ
 రు - త్వగుణ సామ్రాజ్య నిరామయని - జగదావన
 వర్తి ముక్తియుతు॥

అణురూపుని స్థూలుని నిత్యమయ - జననంబును నాశములేని ప్ర
 భు - ఘను శాశ్వతు సచ్యతు నాదిభు - తన యంత
 నె వెల్లెడు నిర్మలు॥

మ ధ్య క ర .

ఆతడిటు నిర్గుణతేజ మాత్మలో వరలుచుండ
 స్తుతిజేసి యంతలో దృష్టి నొందకాతురత జెంది
 చతురత్వమూని సర్వేశ్వరునిట సగుణ జేసి
 యతి భక్తితోడ వర్ణించె సంతసంబావహిల్ల.

కేదారగౌళ — ఆటచాపు.

స్మరియించెద విష్ణుక - ఘనరోచిష్ణుక॥

పరిహృత తృష్ణుక - సుగుణవర్ణిష్ణుక - వరికౌస్తు భాలంకరి
ష్ణుక విష్ణుక జిష్ణుక॥

చరాచరములయందు దాపల - జరుపుచును సతంబుదానై చిరంబుగ

ఘన మాయకును దా - బరుండౌ పరేశుక పరముక॥

అలరు ప్రపంచమునం - దుల కీర్త్యులతో - బ్రీళయమొందిన వేళల

దలంపక నాజీకటిక - వ్వలక ఘనతేజమున దాని - శ్చలంబు

గ బ్రహ్మాస్త్రుడై యును - వెలింగెను నిరంజను బ్రభుక - స్మ

రియించెద విష్ణుక ॥

పదపడి నర్తకురాలె బెక్కులీలల - బరగునెవ్వడు తానయ్యు - దిదృ

క్షులు తపసులు సర్వసు - హృదుల్ భక్తుసాధులును వర -

హృదబ్జములను గొల్తురెవ్వని పదాబ్జము - లెద్యవానిన్॥

దెసలేని నానందససులసాపము - లహరియించెడు వానిని -

బ్రీసాదితుకయి సర్వ - ససంఘుకబహు గూతక - ర్మసాక్షి

నవ్యక్తునా - మ్యసర్వాత్మునిక యాశుక॥

చ. జలధులు రోమజాలములు చంక్రలు సూర్య శల్యమదుల

క్షులు ననిలంబు నూరువులు శుక్లము శీర్షము మిన్ను వ్షమి

య్యల జఘనంబు మేను జగమేకమునై రహిమించు నేవిభు

డలఘు ఉనాదిపురుషును నై న గురుండగు వాని గొల్చెదన్.

గీ. ఇట్లు లిఖరాజు మదియందు నీశునెంచి

తన్మయుండయి వేమరు దలచిదలచి

గ జేంద్ర మోక్షము.

మకరి తన మేనియయందలి మాంసమెల్ల

నొలుచుకతమున నాబాధ కోర్వలేక.

శా. అపత్కాలమునందు సాధులు మొరొ యంచేడ్వరక్షించు యో

శ్రీసాలుండ మురారిభక్తుడను శౌరీ గావనేయన్న నా

పాపంబో ననుగావకుండుటలు భావ్యంబా విచారింప తే

డా పాలింపగ సాధు నేలనిటు రాజాయంచు మాహింపుచుక.

నావేరి — తీపుట.

కలడు లేడను సంశయము - నెడదవలదు మనసా॥

పోలుపారగారణం - బలరక యాజగ - మెట్లులబుట్టె నని యెంచవా

యూహించవా॥

పలురకంబులగు నీలతా - దులు కొండలు గుహలు సర - న్నులు

నెల్ల జంతుజాలం - బులెవని వలనను గలిగెనట్టి వాడు॥

చుక్కల యోజము - సూర్యుని తేజము - నెక్కుడు జేయుచు - మె

లగువాడెవడో - దిక్కులన్నిటికిదా - దిక్కుగువాడెవడో -

యెక్కాలములు లేక - యేపారునెవడో - అక్కర లొక్కిం

తయు లే - కన్నియు జేయించు నెవ్వడో - యొక్కడయ్య

చెక్కు గతుల దా - నొప్పు మీరునట్టి సర్వేశుండు॥

కందుకవృత్తిము.

వెలయనగాదిగ బెంపువహించెడు వేదము కల్లల నాడెడు నా

సలలితభంగిని శాస్త్రాదులును నసత్యపు పద్ధతి దెల్పెడు నా

కలడు కలండని కారణకార్య వికాసని నాద్యులు గొల్పెనా
పలుమరు కష్టములంబడ భక్తులు భక్తవశంకరు నిత్యైవ.

ఉత్సాహ.

ధరణినాథ వినుములలను దంతివిభుడు నాశ్చర్య
నరసి సంశయమును దొరికి యార్తని రతుడైన శ్రీ
హరి మురారి కేశవుండు నవ్యయుండునై తమన్
వెరపుపురి బోచుచనుచు - బిల్వదోడగ నిట్టులన్.

కేదార — చతురస్ర.

సకలలోక పాపనా - సాధుపుంగ భావనా - అకలంక స్తుభాం -
యయ్యా రక్షించరా - యోశౌరీ నన్ బోనవేరావా.
చెడుగు మొసలిబట్టెరా - జలధి జావనుంటిరా - కడగి తోడు సిడగ
ను విడువదేమి సేతురా॥

మంగళ మహాశ్రీ.

అన్న విను నీకతన యన్నియునుగల్గి తమ యదలరు కష్టములచేతన్
గొన్నిదినముల్ నరలికుందు సుఖసుఖముల గుంపవడినిన్
దెలియలేకన్ నన్నువలె చూసవులుసంతతము కల్పిషములంబడి
నినుంగొలువ లేకన్ ఖిన్నులగుచుందు కడుగొని నీచ
యిన కింకరులు ముక్తులగుచుండన్ ॥

మ. పతితోద్ధారణ జేయునీ బిరుదు నిర్బంబూనుచో నాపదన్
పతితున్నందగ బోచినిల్చు మయలంబాలింపలేకున్న యా
తతచంద్రాతపకీర్తి మాయునుసుమా తధ్యంబటుల్ మాసినన్
జతమార్పంగను నీతరంబయిక యీశా వేగనన్ బోవరా.

మా ని నీ వృ త్త ము.

అపద గల్గినయస్పృశు నీ పదమందలి ధ్యానమునబ్బినచో
బాపములెల్లయు లోయి విపదశ వాయునటంచును బల్కెదరి
యాపదనొందితినాన్తి మునింగితి హ భగవానుడ యంచునినున్
వేబలవించితి వేసరిపోయితి వేగననుంగరుణించవొక్కో.

మ. నిరతంబున్ భవపాదపద్మములు నేనెప్పు డజ్జేబట్టితిం
క, రియంబొప్పుగనేల మంచిదిగదా కాకున్న నిన్నే నుచం
దు, రమానాయక సుస్థిరంబుగను యీమహార్వార్త నీమీద నా
సరివారెల్లరు పామకొంచురిక నీశానచ్చిన నొప్పివరా.

హరికాంభోజి — చతురస్రగతి.

ఎందుకు నిర్దయ - యెచరున్నాను దేవ - మాయుడనై యిటు - నుం
దెను నాపై॥

అపదగలదా - నీ పదభక్తుల - కాపద ర - తొపరుడవుగదనీ॥

శ్రీహరి నిన్నెద - జింతలు జేసి - గ్రాహముబట్టగ - గారణ
మొంచవ ॥

తీనులనిత్యము మాటనిత్యము - దసర నారాయణ - దాస
పోషనీ॥

తరన వృత్తము.

ఇటుల గరివిభుడు హరి తనయెడల దయనుగొనమి దా
గటకటబడి గడియ యుగము కరణి జరుపు కొనుచు మి
క్కటముగ మకరితనకమిత బాధగొలుప మిగుల నే
సటను బాగలిహరిని దలచి నలిపెబరుసములు నృపా.

మ. నిను సృష్ట్యాది ప్రభుండవంచు నెదనో నేనెంచితింగాని నా
యనుమానంబిక తీరె నేమనిన సత్యాసన్ను నౌ నన్నియిల్
పెను బామూర్ బడబెట్టు భువోర్వీర్యంబు జక్కాడకిం
టను దాగుంటివి యిద్ది దొడ్డతనమా కుచ్చెళ్ళలో బామవై.

కాంభోజ — చతురస్ర గతి.

ఇంతచేతకాని వాడవా - యింక దెలిసె నీ ఘనత.

కంతుని నీకొమరుని - గాలెహారుడు నయనాన్నిని॥

అలనాడు నీతండ్రి - యిలువెడల శేయగా - నడవులందనురు

చేతనీభార్యను - విడిచి మఃఖించితివి॥

ఒక్కనాడు నీజనని - యకట జెరబడెరా - యొకనాడునీతండ్రి - యొ

గిజంపబడెరా - యొక నాడు నీసోద - గొగినభకీడ్వబడెరా ॥

గీ. ఏమిదురవస్థగల్గెనో సామినాకు

రావదేమి దయార్తుని గావగాను

పరుగరాకున్న నోరికి నచ్చినట్లు

లాడెననుసుమ్ము దొరవని జూడ నమ్మా.

దేశి — అటచాపు.

ఏమిరయింక రావీ - వెందున డాగినాపు

నీమము జేసినావా - నేరములెంచినావా॥

ఆపదలు జేకూరెనా - అప్పులపాలయి పోతివా - వీవున గొండబడె

నా - వెతల జిక్కియుంటివా॥

బలుకంబమున గట్టిరా - బలియాయగనుండిరా - అలనీతండ్రిజంపి

రా - యాలిని జెరగొనిరా - కల్లుచు గోలితివా - చెల్లెలి

నవమానించిరా - కరదములు లేవా - కల్లము నోట
డిరా !

దూషణ జేసినిని - దోషవెంచకురమేళగా - పోషణ జేసినగాని - నీకది
పదివేసముల - పుపోనీ ||

ఎంతని తాళుదీబాధ - చింతలపంపరాదా - సుంతయు దయలేదా -
పంతమాయెనా నామీద ||

గీ. తల్లిచను బాలుద్రాగడి తరినిబిడ్డ
కరచినంగాని యపుడు జికాకుబడియు
కరుణతోమరి పొదిగిట గదియుగాని
విడువజూచునె యెందు, వాల్కడలిశయన||

సృష్టి శి.

ఏలరా ప్రేమలేదేలరా జాలమిం
కేలరాయింక దిక్కేదిరా నక్రమున్
దూలగాజేసి నాదుఃఖమున్ మాన్పరా
జాలమింకేల నీభక్తుడన్ గావరా.

పాదపము.

వెన్నునికై కమ విలపించుటచేతన్ కన్నులగట్టినకై నడి దోపన్ న
న్నుతి నేడి సామజమస్థున్ - మిన్ను మొగంబయి వేడుకవరున్
అదోవచ్చె శౌరీ గావ ||నదే||

సిరిస్మేరయు పె - న్నురంబుతో బరి - సరిన్ హరిన్ గరి నైగమమధ్య
గ-టి రంజిల - గరంజత - పురంజచు ||డదే||

గానముజేయుచు వేల్పులు వెజ్జనగా - నభమంతయు దేజముగా ద్వర
గా ||అదే||

శా. అన్నా ! కావుమటంటిగా వశమి సేవలవ్యమున్ సీరినన్
నన్నీనక్రిము సంపునంటి వడిగానన్ బోచినంబేరు క
ద్దన్నాయంటి స్తుతింపుచుంటి యమభాధన్నిల్వలేనంటి నే
బన్నన్ బోవు మొర్యటంటి హాస్యవ్యాసూయోధ్యోగికా.

మ. ఒడలంతన్ నడకంగబొచ్చెనిక నయ్యంగలేనియెడన్
కడుమూర్ఛన్ స్మృతిదప్పె జీవములు నాకంతంబులో దల్లిడి
నాకు రాచూడవదేర నానరహాశీ యాశాజగదగ్రీకుకా
జవపుండీర్చర వ్రాసెను లో నిలుపరా లోకేశ రక్షింపరా.

తరువోజ.

అని గుట్టు లాహుతి - హరిని బాధించి
చింతింప నాన - జేయక, వాయు
పును నేగబంధించి - మోస నాయ
మునకయిభ్రష్టో - విరుతించనపుడు
వనజేతయిడంత - వైకుంఠమందు
శ్రీకాంతతోగూడి - చెన్నారుచుండి
మరుపవేయోభక్త - మందారయనెడు
గర్జనిమొరవిని - వరతంతుకామె.

హయగతిరగడ.

పరపుగాదెలిసొండ బోలిన - పాపరేనికి మీద గొమ్మరుమార రహిం
చు నల్లని - మేఘమాలిక బోలికీ
హాసుకుండుండాది పూరుషు - డాత్మవల్లభతోడ భాసురముగా నర
మోక్షుక్కువ - జొక్కియుండెను వేదవి

గడగనవానికొ తొమ్మిది - నడిగెమ వానిన్ - గడగడవడ
కుచుం బొరి బొరి - గావవే యార్తరత్నాయని - బెడిదపు
పిలుగుతో నన్నుం - బిలుచుచుండెమ హస్తేంద్రునిక॥

మంజుగతి — ధైర్యవి.

ఈవిధమున భక్తావనుజౌ హరి - యిభరాజేంద్రుని నూచి
కావగాను చక్రిముచే నక్రి - గీర్వమ్ముచు జరిపించి॥
చల్లనిహస్తము సామజేంద్రుని శిర - మందున నిమురుచు సంతక
సల్లలిజంగ సంతలోనగరి - వల్లభుడతములు వచ్చెన్॥
ద్విరదరాజటుల సామ్మసిల్లిగన - గరుణాకరు పరిపూర్ణుక
మరకతకుండల తుండిత వర్ణున్ - స్ఫురదంబుదని భవర్ణుక
కాంచనాంబరుని గానవిలోలున్ - చంచలకయుత పాలుక
సంచకిత దైత్యజాలుక శ్రీభా - మాంచితుజౌ సర్వేశుక॥
ఉ. అట్లు కరీంద్రుడెంతయు మహాత్ముని తేజము గన్నులందు మి
ర్మిల్లొదవంగజూచి మితిమీరిన సంభ్రముతో బ్రియాళినల్
దట్లు రమాకటాక్షము కతంబున ద్రిమ్మరుచుండగాంచి య
ప్పట్లనె శ్రీమనోహరుని వర్ణన సెనపార ప్రేమతోన్॥

ఆరభి — రూపకము.

దేవానేధన్యుడ నైతిన్ - నేవ గలిగెరానా - చితలడగెరా ।
భావింపగ నీసాదపద్మములు నా - వంటి పామరుల కబ్బునా దానవ
కుల మారణ బిరుదా - తనునిడత నీలశరదా విబుధావనుడ
వైతివి కదా నిఖిల జగదీశా ॥

మండకిము.

శ్రీ కాంతహృత్స్ని మనంచార సర్వేశనర్వజ్ఞ సర్వాంతరాత్మా
నిరూపా పరంబ్రోతి సత్యస్వరూపా నిరాకారపూర్వా విశ్వరూపా
నిరాకార నిన్ను నిరూపించు కర్తృడనే వాపుడే పన్ననా గుణుని
స్థాపి గాబోలు నావెక్కునే బెద్దనై సర్వముజూడగా జూబుదంచున్
గడుగ గన్వినై స్వప్నులీలక సమస్తంబు జూపట్టుచుంబోవుచుక
గారడివాని చ్చితంబులంబోక న్మాయ యంగ వాకేదియున్ నిత్యమై
తోచకుండెక గదా నేను వాపూర్వపుణ్యంబునం గల్లు నద్భుత భా
వంబునన్ సత్యరూపాత్మవో నిన్ను నే నిష్కమంగంటి నానంశయం
బుల్ పటాపంచలై పారెనోదేవ నీకన్న వేరున్నదే శాశ్వతానందమూ
ర్తీ దయాప్రార్థి విస్తారుకీర్తి ననుంబోలు పావుల్ భవంబంది తాపత్ర
యా భీల కాలాగ్ని కేలావరన్ మగ్నులై యంతముక గానలేరొ
పరంధామ నీభక్తుశావాను సీరేజపతాంతరంబున నీరంబు పగిది
కాలంబుపైరించి నీయందె డెందంబులంజేర్చి మోక్షంబు సాధింతురో
దేవ శ్రీశంఖంకాగ్రధిపా లోకనాథా నమస్తే నమస్తే నమః.

మత్త కోకిల.

ఇత్తైరంగున హస్తినాథుం డెంతయున్ గొని యాడుచుక
బత్తిమీర రిమామనో హరు పాదపద్మములం బడక
జిత్తమంతగరంగి కౌగిల జేర్చి కేశవుడా దరా
యత్తవృత్తిని బల్కె-నిట్లు ను రాదలక ముదమొందగా.

శా. ఓయీ భాగవతోత్తమా వినుము యీ యుర్వీజనుల్ సీకధక
 ధీయుక్తింబలియించి నిత్యమభివృద్ధిగాంతు రిష్టాళితో
 సాయుజ్యంబును నీకొసంగితి నికన్ జాగేలతెమ్మా విమా
 నాయత్తుండవు గమ్ము రమ్ము సుగుణాధ్యాహ స్తిరాజేంద్రమా.

పంచ చామరము.

గజాళినిం బ్రయాళితోడ గాచి వెంట గొంచు న
 బజాది దేవసంఘముల్ ప్రశంస సేయుచుండ వీ
 డ్వజంబు నాలితో వికుంత పక్కణంబు జేర్చుబో
 వజొక్కి వేర్చునానులెల్ల బాటబాడి ట్టులన్.

మంగళము — సురట.

గజరాజ రక్షణ - కమనీయ వీక్షణ॥ మంగళం॥

విబుధవరుల పాలా - మీనరూపాయ నీకు॥ మంగళం॥

అజనందిత నాదా - యణ దాసావన॥ మంగళం

కాఫీ — తృప్తిసగతి.

మంగళముత్తుంగ మా - తంగ రక్షకా - మంగళము కూరనక్రమాళి
 నాశ కా॥

సటశిరోమణివిమల - నాట్యపాలకా - కుటిలాలక శాలిశ్రీ శౌరి శ్రీ
 హరీ ॥

శారదేందు రుచిరహాస - సర్వనాయకా - నారాయణ భక్తహల
 దయా - సందదానకా ॥

గజేంద్రమోక్షము సర్వము

సంపూర్ణము.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA124B1-21
పుస్తకం పేరు	X జేంద్ర మోక్షము.
తారీఖు	29/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	29
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినవది	ASWATH
పేజీలు విడదీసినవది	thouin
స్కాన్ చేసినవది	Hem
పరీక్ష చేసినవది	ROHITH
పేజీలు సరిచూసినవది	
బైండింగు చేసినవది	
ప్యాకింగు చేసినవది	
పరిస్థితి	good